

22. søndag efter Trinitatis d. 17. november 2019

Salmer:

422: Hellig, hellig, hellig

30: Op, alle, som på jorden bor

522: Nåden er din dagligdag

493: Gud Herren så til jorden ned

371: Du fylder mig med glæde

613: Herre, du vandrer forsoningens vej

Prædikentekst: Matthæusevangeliet 18,21-35

Da kom Peter til Jesus og spurgte: »Herre, hvor mange gange skal jeg tilgive min broder, når han forsynder sig imod mig? Op til syv gange?« Jesus svarede ham: »Jeg siger dig, ikke op til syv gange, men op til syvoghalvfjerds gange. Derfor: Himmeriget ligner en konge, der ville gøre regnskab med sine tjenere. Da han begyndte på regnskaberne, blev en, der skyldte ti tusind talenter, ført frem for ham. Da han ikke havde noget at betale med, befalede hans herre, at han og hans kone og børn og alt, hvad han ejede, skulle sælges og gælden betales. Men tjeneren kastede sig ned for ham og bad: Hav tålmodighed med mig, så skal jeg betale dig det alt sammen. Så fik den tjeners herre medynk med ham og lod ham gå og eftergav ham gælden. Men da den tjener gik ud, traf han en af sine medtjenere, som skyldte ham hundrede denarer. Og han greb ham i struben og sagde: Betal, hvad du skylder! Hans medtjener kastede sig ned for ham og bad: Hav tålmodighed med mig, så skal jeg betale dig. Det ville han ikke, men gik hen og lod ham kaste i fængsel, indtil han fik betalt, hvad han skyldte. Da hans medtjenere nu så, hvad der var sket, blev de meget bedrøvede og gik hen og forklarede deres herre alt, hvad der var sket. Da kaldte hans herre ham for sig og sagde: Du onde tjener, al den gæld eftergav jeg dig, da du bad mig om det. Burde du så ikke også forbarme dig over din medtjener, ligesom jeg forbarmede mig over dig? Og hans herre blev vred og overlod ham til bødlerne, indtil han fik betalt alt, hvad han skyldte. Sådan vil også min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke af hjertet tilgiver sin broder.«

Når man tænder for TV-Avisen på sit fjernsyn eller åbner sin nyheds-app på mobiltelefonen, vælter det ud med historier. Mennesker gør frygtelige ting mod hinanden. Ting, som virker utilgivelige. En tidligere ansat i Socialstyrelsen er tiltalt for at have stjålet 117 millioner kr. af kassen. Penge, som skulle være gået til de allersvageste i samfundet. Retssagen kører i øjeblikket, og de fleste må nok tilstå, at de ikke har så stor sympati for hende og håber, hun får en hård straf.

Sidste weekend blev en hel del jødiske gravsten ødelagt i Randers, og et jødisk par i Silkeborg fik sat en jødestjerne på deres postkasse. Vi tænker alle, hvem er dog de mennesker, som gør sådan noget?

Eller når der igen igen igen igen er kampe mellem den israelske hær og den militante gruppe Islamisk Jihad i Gaza. Mange mennesker dør. Og vi tænker: så stop dog!!!!

Eller måske har vi også let ved at komme i tanke om episoder fra vores eget liv, hvor folk gjorde ondt mod os. Overtrådte vores grænser, kaldte os torsk, store idiot og det, der er værre, mobbede os, slog os, holdt os uden for i skolen, på arbejdspladsen, i kirken. Skrev grimme ting om os på væggene på toiletterne, på facebook eller instagram, eller hviskede det til andre.

Og det næste øjeblik kan vi så komme til at tænke på episoder, hvor vi var den, der gjorde ondt. Den, der mobbede, den, der talte grimt, den, der var smålig, den, der ikke ville tilgive. Når jeg kigger tilbage på mit liv, kan jeg i hvert fald finde mange eksempler på begge dele.

Tidligere i gudstjenesten hørte vi en bid af beretningen om Josef og hans brødre. Brødrene solgte Josef som slave. Efter en lang og dramatisk historie, som kan læses i sin helhed i 1. Mosebog, endte det med, at brødrene bad Josef om tilgivelse. Josef tilgav dem og havde endda overskud til at trøste dem. Josefs sår over at være blevet udstødt af sin familie blev lukket. Der kunne nu begynde at vokse skorpe på det. Tilgivelsen gav både ham og hans brødre helbredelse og nyt liv.

Noget lignende skete i en bemærkelsesværdig sag fra USA for nylig. Måske har I hørt om den. En hvid kvindelig politibetjent kom træt hjem efter en 14-timers arbejdsdag. Hun var så træt, at hun kom til at gå ind i lejligheden en etage længere oppe. I sofaen sad en sort mand og spiste is. Hun troede, at hun var kommet til sin egen lejlighed, og at han derfor var en indbrudstyv. Hun trak sit politivåben og skød ham to gange. Han døde af det. Sagen har skabt debat og demonstrationer. Der

har nemlig tidligere været en del tilfælde, hvor hvide politibetjente skyder sorte mennesker. Der blev kun mere debat i den her sag, fordi kvinden tidligere havde udtalt sig racistisk om sorte.

Sagen kom for retten, og undervejs i retssagen sagde den kvindelige politibetjent, at hun fortryder, hvad hun har gjort, at hun hader sig selv for det, og at hun beder Gud om tilgivelse. Der blev fældet dom, og hun blev idømt 10 års fængselsstraf. Derefter skete der noget mærkeligt. Afdødes lillebror spurgte dommeren om lov til at gå hen og kramme sin brors morder. Det fik han lov til, og han sagde til hende:

Hvis du virkelig fortryder, hvad du gjorde, så tilgiver jeg dig. Og jeg ved, at hvis du spørger Gud om tilgivelse, så vil han også tilgive dig.

Hvorfor gjorde broren det her? Had havde været forståeligt og forventeligt. Han valgte tilgivelsen. Han valgte endda også at trøste og forkynde Guds nåde for hende. Moren til både den afdøde og den tilgivende bror sagde bagefter, at han gjorde det for at helbrede sig selv og befri sig for det, som han havde været fanget af siden mordet. Med andre ord, han ville have skorpe på sit sår, han ville væk fra det had, som han havde været fanget af.

Josef og den sorte unge mand. To stærke fortællinger om nåde. Om at den sårede vil have skorpe på sit sår og derfor tilgiver. Om at den, der har været fanget af andres frygtelige handlinger, vil være fri og derfor vælger at tilgive.

Jesus giver os dagens tredje fortælling. En anderledes fortælling, hvor tilgivelsen holdes tilbage. En tjener skylder en utrolig stor sum penge til en konge, men får dem på allernådigste vis eftergivet. Han slipper for at betale dem. Han går glad derfra, men møder så en anden tjener, som skylder ham meget mindre. Han griber dog fat i ham, vil have det, der skyldes ham. Han smider til sidst sin kollega i gældsfængsel, fordi han ikke kan betale. Da kongen hører om det, bliver han vred og undrer sig over, hvorfor tjeneren ikke var nådig og tilgivende, når der blev vist nåde og tilgivelse mod ham. Og han smider ham i gældsfængsel, indtil han får betalt, hvad han skylder. Og Jesus slutter beretningen med de advarende ord: Sådan vil også min himmelske fader gøre med hver eneste af jer, der ikke af hjertet tilgiver sin broder.

Hvad er løsningen på ufred mellem mennesker? Hvad er løsningen på krig og vold, på mobning og overgreb, på bagtalelse og tyveri?

Helt ærligt, den første tanke, den første stemme, som melder sig i mit hjerte og måske også i dit, er hævn og retfærdighed. Den, der stjæler, mobber, slår ihjel, taler ondt, begår overgreb, den person skal da straffes! Så kan han lære det. Så gør hun ikke sådan noget igen!

Og sandt. Det er godt, vi har et retsvæsen til at holde styr på tingene. Godt, at vi har domstole, som straffer. Det sikrer retfærdighed. Det sikrer, at menneskers hævntørst ikke tager overhånd.

Jesus er dog anderledes end mig. End os. Han tænker ikke på hævn. Han virker ikke som en, der brænder efter at straffe dem, som gør ondt mod ham. Tværtimod, han har fokus på tilgivelsen som den vigtigste måde at reagere på, når vi er blevet såret af et andet menneske.

Hvorfor, Jesus? Hvorfor skal vi tilgive?

For det første, fordi det er den eneste måde, vi kan få skorpe på vores sår. Det sår, som er blevet efterladt af den, der har gjort ondt imod os. Jo, vi kan da prøve at tale med en psykolog eller en god ven om det. Det kan hjælpe meget. Vi kan mødes med andre, som har været udsat for det samme. Det er der god trøst i. Vi kan gøre en indsats for at andre ikke bliver udsat for det samme, som vi selv er blevet udsat for; det kan også lindre. Men alligevel, såret bliver ved med at være åbent, hvis ikke vi tilgiver den anden. Måske kan vi kun gøre det med forstanden i begyndelsen. Så må følelserne komme med senere. Måske har den anden ikke sagt undskyld endnu, måske er den anden død. Kan vi så godt tilgive? Ja, vi kan gøre vores del af det. Vi kan vælge at sige, at vi tilgiver den anden. Ikke kun for den andens skyld, men også for vores egen skyld, så vi får lukket vores sår. Så vi kan begynde at blive helbredt. Så vi for alvor kan komme videre i vores liv.

Den anden grund til, at vi skal tilgive, er, at det fjerner den magt, det andet menneske har over os. En kort historie: I Tibet i det sydvestlige Kina mødte to buddhistiske munke hinanden. For nogle år siden var de begge kommet ud af fængslet, hvor de var blevet tortureret af deres fangevogtere.

"Har du tilgivet dem"? spørger den ene munk den anden.

"Jeg tilgiver dem aldrig! Aldrig!" svarer den anden.

"Jamen, så tror jeg, at de stadig holder dig fanget" siger den første munk.

Hvis ikke vi tilgiver den, som har såret os, har den anden stadig magt over os. Helt konkret, hvis vi indimellem møder den anden og taler med ham eller hende. Den andens ord og handlinger påvirker os stærkt. Den, som har såret os, kan dog også have magt over os på afstand. Det, der skete, rumsterer stadig rundt i vores tanker og vores sind. Vi er sårede. Vi har medlidenhed med os selv. Vi ønsker hævn. Vi ønsker retfærdighed. Vi hader den anden. Måske hader vi endda også os selv, fordi vi lod det ske. Eller vi hader andre, fordi de ikke passede på os. Alle de tanker og følelser farer rundt i os. Lader os ikke få fred. Dyb fred. De holder os fanget. Tilgivelsen er den eneste vej ud af det fangenskab. Tilgivelsen sætter os fri.

Og på samme måde sætter tilgivelsen også den anden fri. For den, som har såret en anden, kan også været fanget i mørke tanker over, at han eller hun kunne være så ond og smålig. At blive tilgivet af den, som vi har såret, sætter også os fri fra at føle skyld og selvhad over det, vi har gjort.

Den tredje grund til, at vi skal tilgive, er at Gud ser alvorligt på det, hvis ikke vi gør det. Det taler den historie, som Jesus fortæller, stærkt om. Den mand, som ikke ville eftergive sin kollegas gæld, skulle straffes. Tilsvarende, hvis vi ikke vil tilgive hinanden. Når vi er blevet såret, har vi magt over den, der har såret os. Vi har magt til at nægte hende tilgivelsen. Magt til at lade ham blive i sin skyld og sit selvhad over det, han gjorde. Der kan være gode grunde til, at vi har svært ved at tilgive et andet menneske. Det kan der virkelig. Men helt at nægte at arbejde sig hen imod det, det er ikke Guds mening for vores liv.

For på en måde er vi så ikke meget bedre end den, som har såret os. Han eller hun fik magt over vores liv ved at såre os. Nu tager vi magten tilbage, nu hævner vi os, ved at nægte den anden person tilgivelsen. Vi mennesker er skabt til at leve frit og kærligt med hinanden. Vi er skabt af en stærk Gud, som har al magt. Derfor må vi overlade magten, hævnen og straffen til ham. Stole på, at han en dag nok skal gøre regnskabet op. Vores opgave er at lade tilgivelsen vokse frem, at forsøge at tilgive andre, så godt vi kan.

Den fjerde grund til, at vi skal tilgive, er, at Gud har tilgivet os. I forhold til den store, almægtige og hellige Gud, er vi mennesker små og smålige. Vi er fejlagtige, syndige og sårede, og vi mislykkes ofte med at leve kærlige liv mod hinanden. Gud har skabt os til at leve godt med hinanden. Gud har skabt os til at elske hinanden og til at elske ham og tro på ham. Når vi ikke gør det, pådrager vi os skyld over for Gud. Så lever vi ikke op til det, der var hans tanke for menneskelivet. Så er der kun én vej, og det er at bede Gud om tilgivelse.

Holder han den så tilbage? Vil han hævne sig på os ved at nægte os tilgivelsen? Vil han vise sin magt ved ikke at tilgive os? Nej, han deler ud af tilgivelsen. Igen og igen. Der er ting i mit liv, som jeg har bedt Gud om tilgivelse for utroligt mange gange. Jeg tror og håber, at han tilgiver. Det har han i hvert fald lovet, at han vil.

Fordi Gud har tilgivet os ved at lade sin søn Jesus Kristus dø for vores synd og skyld, skal vi også tilgive hinanden. Så må vi hjælpe hinanden med at få skorpe på såret. Så må vi hjælpe hinanden til at få glæden tilbage i vores liv, både hos den, der er blevet såret og hos den, der har såret en anden.

Gud er kærlig. Gud er nådig. Gud er tilgivende. Lad os leve liv, som er kærlige, nådige og tilgivende.